

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 23 Μαΐου 2016
(OR. en)

9111/16

COAFR 138
RELEX 412
ACP 71
DEVGEN 96
ASIM 76
JAI 397
COPS 154
MAMA 82
COWEB 43

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Με ημερομηνία: 23 Μαΐου 2016

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

αριθ. προηγ. εγγρ.: 8933/16, 9242/16

Θέμα: Εξωτερικές πτυχές της μετανάστευσης
- Συμπεράσματα του Συμβουλίου (23 Μαΐου 2016)

Επισυνάπτονται στο Παράρτημα για τις αντιπροσωπίες τα συμπεράσματα του Συμβουλίου για τις εξωτερικές πτυχές της μετανάστευσης που εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο κατά την 3466η σύνοδό του στις 23 Μαΐου 2016.

Συμπεράσματα του Συμβουλίου για τις εξωτερικές πτυχές της μετανάστευσης

1. Το Συμβούλιο τονίζει την ανάγκη να ενισχυθούν περαιτέρω οι εργασίες στο πεδίο της εξωτερικής διάστασης της μεταναστευτικής πολιτικής και επιβεβαιώνει την προσήλωσή του σε μια σφαιρική και γεωγραφικά ισορροπημένη προσέγγιση για τη μετανάστευση με βάση το ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης για τη μετανάστευση, τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 12ης Οκτωβρίου 2015 και της 12ης Μαΐου 2016, με πλήρη σεβασμό του διεθνούς δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο υπενθυμίζει τα βήματα που έχουν κάνει η ΕΕ και τα κράτη μέλη της για την ενσωμάτωση της μετανάστευσης στην εξωτερική πολιτική της ΕΕ ως πάγιου και δομικού στοιχείου της. Παρότι η υλοποίηση των συμφωνημένων δράσεων θα πρέπει να αποτελεί τον πυρήνα της ενωσιακής προσέγγισης, το Συμβούλιο επικροτεί τις εκκλήσεις και τις πρωτοβουλίες των κρατών μελών για περαιτέρω, συλλογική και ενισχυμένη δράση της ΕΕ έναντι των τρίτων χωρών.
2. Το Συμβούλιο διατηρεί, εν προκειμένω, την πεποίθηση ότι μια ισχυρή, φιλόδοξη και καλά συντονισμένη ευρωπαϊκή εξωτερική πολιτική θα δώσει στην ΕΕ καίρια εργαλεία για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των σημερινών και μελλοντικών μεταναστευτικών προκλήσεων. Για τον σκοπό αυτό θα απαιτηθεί αποτελεσματική χρήση όλων των σχετικών εργαλείων και μέσων της ΕΕ, καθώς και επαρκής χρηματοδότηση.

3. Εν όψει του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ιουνίου, το Συμβούλιο τονίζει ότι πρέπει να ενταθεί κατεπειγόντως η κοινή προσέγγιση της ΕΕ. Το Συμβούλιο τονίζει ότι πρέπει να επιταχυνθούν οι εργασίες σχετικά με τις εξωτερικές πτυχές που διακρίνονται στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης για τη μετανάστευση, τους διαλόγους υψηλού επιπέδου που προωθεί η ΥΕ/ΑΕ, τις εξειδικευμένες ανά χώρα δέσμες που έχουν αναπτύξει οι υπηρεσίες της Επιτροπής και η ΕΥΕΔ, το σχέδιο δράσης της Βαλέτας, τη δήλωση της διάσκεψης υψηλού επιπέδου για την οδό της ανατολικής Μεσογείου και των δυτικών Βαλκανίων, και επικροτεί την υποβολή των διαφόρων καινοτόμων προτάσεων από όλα τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένου του «συμφώνου για τη μετανάστευση» που έχει προτείνει η Ιταλία. Το Συμβούλιο θα μελετήσει επίσης περαιτέρω την πρόταση της Ουγγαρίας για το σχέδιο «Schengen 2.0». Επιπλέον, υπενθυμίζει τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 12ης Μαΐου 2016 σχετικά με την προσέγγιση της ΕΕ για τους αναγκαστικούς εκτοπισμούς και την ανάπτυξη.

4. Σημειώνοντας την εποικοδομητική έκβαση των διαλόγων υψηλού επιπέδου για τη μετανάστευση, το Συμβούλιο επιβεβαιώνει εκ νέου ότι ο συνδυασμός της προστιθέμενης αξίας της ΕΕ, αφενός, και των επαφών και της συνεισφοράς των κρατών μελών, αφετέρου, αποτελεί έναν καλό τρόπο για την πρόοδο του διαλόγου με συγκεκριμένες χώρες. Αυτό αποδεικνύεται επίσης από τις άμεσες επαφές που έχουν πραγματοποιήσει η Προεδρία και μεμονωμένα κράτη μέλη εξ ονόματος της ΥΕ/ΑΕ σε συνδυασμό με το έργο της Επιτροπής. Στη βάση αυτή, έχει ζωτική σημασία να εμπεδωθεί και να προωθηθεί περαιτέρω από την ΕΕ και τα κράτη μέλη αυτός ο κοινός τρόπος αντιμετώπισης κοινών προκλήσεων και μεγιστοποίησης του αντικτύπου των συλλογικών τους ενεργειών. Στο πλαίσιο αυτό, οι επαφές με τρίτες χώρες πρέπει να συντονίζονται στενά. Το Συμβούλιο θα προβαίνει τακτικά σε απολογισμό της προόδου.

5. Το Συμβούλιο συνεχίζει να στηρίζει τις κοινές εργασίες όσον αφορά τις εξειδικευμένες ανά χώρα δέσμες, ιδίως για ορισμένες βασικές χώρες-εταίρους της Αφρικής και της Ασίας, στο πλαίσιο των διαλόγων υψηλού επιπέδου και με βάση τις δέσμες κινήτρων για την επίτευξη αποτελεσμάτων. Στις εξειδικευμένες ανά χώρα δέσμες θα πρέπει να καθορίζονται με σαφήνεια οι αμοιβαίες δεσμεύσεις τόσο της ΕΕ και των κρατών μελών της όσο και των εταίρων.

Υπενθυμίζει τη σημασία που έχει η προώθηση συνεκτικού αναπροσανατολισμού των μέσων εξωτερικής δράσης της ΕΕ και των κρατών μελών, μεταξύ άλλων μέσω κοινού προγραμματισμού και συνδυαστικών μηχανισμών, με σκοπό τη στήριξη της εξωτερικής δράσης για τη μετανάστευση.

6. Το Συμβούλιο επαναλαμβάνει ότι είναι σημαντικό να υλοποιηθεί στο ακέραιο το σχέδιο δράσης της Βαλέτας και υπενθυμίζει ότι στη Βαλέτα συμφωνήθηκε να επιτευχθούν αποτελέσματα και στους πέντε πυλώνες του σχεδίου δράσης και για το σύνολο των τριών περιοχών (Βόρειος Αφρική, περιοχή του Σαχέλ/Λίμνη Τσαντ, Κέρας της Αφρικής). Χαιρετίζει την ταχεία έγκριση έργων ύψους 751 εκατ. ευρώ στο πλαίσιο του Καταπιστευματικού Ταμείου Εκτάκτου Ανάγκης για την Αφρική και υπογραμμίζει την ανάγκη να εξασφαλιστεί ισορροπημένη και ολοκληρωμένη υλοποίηση σύμφωνα με τις αρχές της αποτελεσματικότητας, της εταιρικής σχέσης και της συμπληρωματικότητας καθώς και το ενδιαφέρον της ΕΕ για καλύτερη συνεργασία όσον αφορά την επιστροφή και την επανεισδοχή. Το Συμβούλιο προσβλέπει στην ενίσχυση των εργασιών, σε στενή σύμπραξη με τις αφρικανικές χώρες, μέσω συντονισμένου διαφανούς και στρατηγικού διαλόγου επί θεμάτων πολιτικής (συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών του Χαρτούμ και του Ραμπάτ), ιδίως με τη διεξαγωγή σύσκεψης απολογισμού σε επίπεδο εμπειρογνομόνων τον Ιούνιο σχετικά με την εφαρμογή του σχεδίου δράσης της Βαλέτας και με την πραγματοποίηση σύσκεψης ανωτάτων αξιωματούχων το 2017, και καλεί το στρατηγικό συμβούλιο του Καταπιστευματικού Ταμείου να παράσχει περαιτέρω στρατηγική καθοδήγηση. Το Συμβούλιο θα παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την εφαρμογή του σχεδίου δράσης της Βαλέτας και καλεί την ΥΕ και την Επιτροπή να υποβάλουν έκθεση σχετικά με την επιτευχθείσα πρόοδο σε προσεχή σύνοδο του Συμβουλίου.

7. Το Συμβούλιο υπενθυμίζει, επίσης, τη σημασία που έχουν το πλέγμα ασφάλειας-ανάπτυξης και η ταχεία υλοποίηση της πρωτοβουλίας για την ανάπτυξη ικανοτήτων για τη στήριξη των τομέων της ασφάλειας και της ανάπτυξης ως μέρος της λύσης.

8. Στο πλαίσιο αυτής της ολιστικής προσέγγισης, η συνεργασία για την επιστροφή και την επανεισδοχή αποτελεί σημαντική συνιστώσα μιας ευρύτερης και ισορροπημένης συνεργασίας με τις χώρες-εταίρους. Το Συμβούλιο υπενθυμίζει την ανάγκη για πλήρη και αποτελεσματική εφαρμογή των υφιστάμενων συμφωνιών επανεισδοχής έναντι όλων των συμμετεχόντων κρατών μελών. Οι διαπραγματεύσεις για τις οποίες έχει ήδη δοθεί εντολή από το Συμβούλιο και οι εν εξελίξει διαπραγματεύσεις για τη σύναψη συμφωνιών επανεισδοχής, πρέπει να επισπευσθούν και να ολοκληρωθούν το ταχύτερο δυνατόν, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη. Το Συμβούλιο, σε στενή συνεργασία με την Επιτροπή, δεσμεύεται για ενισχυμένη και πιο αποτελεσματική συνεργασία ως προς τις επιστροφές με βασικές χώρες καταγωγής και διέλευσης, ιδίως δε με το Πακιστάν, το Αφγανιστάν και το Μπαγκλαντές, και εκφράζει την ικανοποίησή του για τη σύσταση της Επιτροπής να εγκρίνει την έναρξη διαπραγματεύσεων για τη σύναψη συμφωνίας επανεισδοχής μεταξύ της ΕΕ και της Δημοκρατίας της Νιγηρίας. Το Συμβούλιο υπενθυμίζει όλες τις σχετικές νομικές υποχρεώσεις έναντι των χωρών ΑΚΕ βάσει της συμφωνίας του Κοτονού. Σε αυτό το πλαίσιο, η συνεργασία με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης μπορεί επίσης να συμπεριλάβει την ταυτοποίηση όσων χρήζουν προστασίας καθώς και προγράμματα υποβοηθούμενης εκούσιας επιστροφής για τους αποκλεισμένους μετανάστες.

Το Συμβούλιο υπενθυμίζει την ανάγκη συνεργασίας για τη μετανάστευση με όλες τις τρίτες χώρες όπως το Ιράκ, οι οποίες είναι σημαντικές για τη διαχείριση των τρεχουσών ροών παράνομης μετανάστευσης.

9. Ο συνδυασμός των διαδικασιών διαλόγων, των αποστολών και των μέσων που περιγράφονται ανωτέρω πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την αισθητή βελτίωση της συνεργασίας με βασικές χώρες-εταίρους. Η προσέγγιση αυτή, στο πλαίσιο ενός ευρύτερου στρατηγικού και επιχειρησιακού σχεδίου, βάσει συγκεκριμένων βραχυπρόθεσμων, μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων μέτρων, θα πρέπει να αποτελέσει κεντρικό στοιχείο των εξωτερικών πτυχών του ευρωπαϊκού προγράμματος δράσης για τη μετανάστευση και την περαιτέρω προετοιμασία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ιουνίου.

Το Συμβούλιο τονίζει τη σημασία της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ και του χώρου Σένγκεν.

10. Το Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για το έργο που επιτελέστηκε όσον αφορά την οδό της ανατολικής Μεσογείου με στόχο τη διαχείριση των μεγάλων προσφυγικών και των παράτυπων μεταναστευτικών ροών κατά μήκος της οδού των δυτικών Βαλκανίων και υπογραμμίζει τη σημασία της λήψης περαιτέρω αποφασιστικών μέτρων για την εφαρμογή της δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας της 18ης Μαρτίου. Η συνεχής στενή συνεργασία με την Τουρκία εντός του υφισταμένου πλαισίου συμβάλλει στην εξάλειψη των κινήτρων εκ μέρους των μεταναστών και των αιτούντων άσυλο προκειμένου να αναζητούν παράνομες διαδρομές προς την ΕΕ οι οποίες θέτουν τη ζωή τους σε κίνδυνο. Η μείωση των μεταναστευτικών ροών πρέπει να είναι διατηρήσιμη. Στο πλαίσιο αυτό, η ενεργή ανταλλαγή πληροφοριών, ο συντονισμός και η συνεργασία στο εσωτερικό της ΕΕ και με τρίτες χώρες έχουν αποδείξει την αποτελεσματικότητά τους και θα πρέπει να συνεχιστούν, συμπεριλαμβάνοντας την παροχή βοήθειας για την αντιμετώπιση των γενικότερων προκλήσεων που σχετίζονται με τη μετανάστευση. Είναι σημαντικό να συνεχιστεί η επαγρύπνηση όσον αφορά την οδό της ανατολικής Μεσογείου, και να χρησιμοποιείται επίσης το πλαίσιο περιφερειακών διαδικασιών (διαδικασίες της Πράγας και της Βουδαπέστης) για την καλύτερη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών.

Θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν όλα τα συναφή μέσα της ΕΕ για την αντιμετώπιση των οργανωμένων εγκληματικών δικτύων εμπορίας ανθρώπων, την εξάρθρωση των δικτύων των λαθραίων διακινητών ανθρώπων και την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, αποκαθιστώντας μια ασφαλή και εύτακτη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, ανάλογα με την περίπτωση.

Επιπροσθέτως, το Συμβούλιο επιβεβαιώνει εκ νέου τη στήριξή του στην Ιορδανία, τον Λίβανο και το Ιράκ, και επαναλαμβάνει την έκκλησή του για ταχεία εκταμίευση των χρηματοδοτικών δεσμεύσεων και για την οριστική διατύπωση των συμφώνων της ΕΕ για την Ιορδανία και τον Λίβανο, ώστε να ενισχυθεί η στήριξη προς τους πρόσφυγες και προς τις κοινότητες υποδοχής και στις δύο χώρες.

11. Όσον αφορά την οδό της κεντρικής Μεσογείου, το Συμβούλιο τονίζει την ανάγκη να χρησιμοποιηθεί όλο το φάσμα των διαθέσιμων μέσων για τη διαχείριση των ροών σε συνεργασία με τις τρίτες χώρες καταγωγής και διέλευσης, στο πλαίσιο μιας περιφερειακής προσέγγισης της ΕΕ για τη μετανάστευση, χρησιμοποιώντας μεταξύ άλλων τα μέσα που προβλέπει η ΚΠΑΑ. Ειδικότερα, υπογραμμίζει τη σπουδαιότητα των εργασιών που πρόκειται να αναληφθούν κατόπιν αιτήματος της λιβυκής κυβέρνησης εθνικής συμφωνίας και σε συνεργασία με αυτή, σχετικά με μια συνολική προσέγγιση για τη διαχείριση της μετανάστευσης, η οποία περιλαμβάνει την καταπολέμηση των δικτύων παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων, καθώς και την ανάπτυξη ικανοτήτων και την εκπαίδευση της ακτοφυλακής και του πολεμικού ναυτικού της Λιβύης ως ένα εκ των δύο υποστηρικτικών καθηκόντων που θα αναλάβει η EUNAVFOR MED - Επιχείρηση Σοφία. Θα συνεχιστούν οι εργασίες προς τον σκοπό αυτό για την τροποποίηση της εντολής της EUNAVFOR MED - Επιχείρηση Σοφία καθώς και για ενδεχόμενη αύξηση της μη στρατιωτικής παρουσίας ΚΠΑΑ στη Λιβύη, μεταξύ άλλων σχετικά με τη συνδρομή για τη διαχείριση των συνόρων, πέραν των χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ σχεδίων ανάπτυξης ικανοτήτων.

Παράλληλα με τη διατήρηση της προσοχής στις κύριες εντολές των υφιστάμενων αποστολών και επιχειρήσεων της ΚΠΑΑ στην περιοχή του Σαχέλ, μπορούν να συνεχιστούν οι εργασίες όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να συμβάλουν στην ενίσχυση της συνολικής σταθερότητας και της ασφάλειας και στη βελτίωση των ικανοτήτων διαχείρισης των συνόρων στην περιοχή. Οι εργασίες σχετικά με τη μεταναστευτική οδό της κεντρικής Μεσογείου θα διεξαχθούν άμεσα σε στενή συνεργασία με την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες και τον ΔΟΜ, καθώς επίσης με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης, ώστε να διασφαλιστεί η προστασία όσων την χρειάζονται, η αξιοπρεπής υποδοχή των αποκλεισμένων μεταναστών και η επιστροφή των παράτυπων μεταναστών, συμπεριλαμβανομένων προγραμμάτων υποβοηθούμενης εκούσιας επιστροφής και επανένταξης, μεταξύ άλλων στη Δημοκρατία του Νίγηρα, έχοντας ως βάση το έργο που επιτελείται ήδη.

Θα πρέπει να εξεταστούν περαιτέρω εναλλακτικές λύσεις στο πλαίσιο των μεταναστευτικών προκλήσεων μεταξύ άλλων όσον αφορά την ανάπτυξη ικανοτήτων, την ενίσχυση της διαχείρισης των συνόρων, την ανταλλαγή πληροφοριών και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος.

12. Λαμβάνοντας υπόψη τα θετικά επιτεύγματα, το Συμβούλιο υπενθυμίζει τη σημασία που έχει η συνέχιση και ενίσχυση της συνεργασίας με τρίτες χώρες της οδού της δυτικής Μεσογείου, μεταξύ άλλων μέσω διμερών και πολυμερών πρωτοβουλιών.

13. Όσο σημαντική και αν είναι η επιτυχής διαχείριση των τρεχουσών μεταναστευτικών ροών άμεσα και βραχυπρόθεσμα, το Συμβούλιο τονίζει εκ νέου τη σημασία της αντιμετώπισης των βαθύτερων αιτιών της παράτυπης μετανάστευσης και των εκτοπίσεων, μεταξύ άλλων μέσω της πρόληψης και της επίλυσης των συγκρούσεων προκειμένου να καταστεί δυνατή η αποτελεσματικότερη διαχείριση των μικτών μεταναστευτικών ροών. Λαμβανομένης υπόψη της περιπλοκότητας των βαθύτερων αιτιών των μεταναστευτικών μετακινήσεων, είναι κρίσιμης σημασίας να οικοδομηθούν ισχυρές εταιρικές σχέσεις που θα βασίζονται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη, με τις χώρες καταγωγής, διέλευσης και τις τρίτες χώρες υποδοχής με σταθερές μακροπρόθεσμες πολιτικές και με τη βέλτιστη αξιοποίηση των υφιστάμενων διαδικασιών και προγραμμάτων. Το Συμβούλιο υπογραμμίζει τη σημασία των εκστρατειών ενημέρωσης και πρόληψης στις τρίτες χώρες σχετικά με τους κινδύνους της λαθραίας διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων. Το Συμβούλιο παραμένει σε εγρήγορση όσον αφορά ενδεχόμενες νέες οδούς για την παράτυπη μετανάστευση και ζητεί να ληφθούν κατάλληλα μέτρα που ενδέχεται να απαιτηθούν εν προκειμένω. Επιπλέον, είναι αναγκαίο να αντιμετωπιστεί η μετανάστευση όχι μόνο ως βραχυπρόθεσμο φαινόμενο αλλά και ως μακροπρόθεσμη πρόκληση και ευκαιρία.

14. Το Συμβούλιο υπενθυμίζει ότι η υφήλιος βρίσκεται αντιμέτωπη με τις πλέον εκτεταμένες εκτοπίσεις πληθυσμών μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, με πάνω από 60 εκατομμύρια πρόσφυγες και εσωτερικά εκτοπισμένα άτομα. Η διαχείριση των μικτών μεταναστευτικών ροών είναι όχι μόνο ευρωπαϊκή αλλά παγκόσμια ευθύνη, και απαιτεί συλλογικές δεσμεύσεις και λύσεις. Απαιτεί από τις χώρες καταγωγής, διέλευσης και προορισμού να καλλιεργήσουν ουσιαστικές εταιρικές σχέσεις, βασιζόμενες σε ενισχυμένη αμοιβαία υποστήριξη και αλληλεγγύη, καθώς και τον δίκαιο και ισόρροπο επιμερισμό των ευθυνών στο πλαίσιο της διεθνούς κοινότητας. Η ΕΕ θα συνεχίσει να υποστηρίζει σθεναρά τον σεβασμό του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένου του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, του δικαίου για τους πρόσφυγες, ιδίως της αρχής της μη επαναπροώθησης, και του διεθνούς δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

15. Στο πλαίσιο αυτό, το Συμβούλιο τονίζει τη σημασία των συναντήσεων με θέμα τις μεταναστευτικές μετακινήσεις και την προσφυγική κρίση, όπως η Παγκόσμια Ανθρωπιστική Διάσκεψη Κορυφής και οι υψηλού επιπέδου εκδηλώσεις που θα πραγματοποιηθούν στο περιθώριο της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών τον Σεπτέμβριο του 2016. Στις εκδηλώσεις αυτές, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της είναι έτοιμα να προαγάγουν ενεργά τον δίκαιο και ισόρροπο επιμερισμό των ευθυνών στο πλαίσιο της διεθνούς κοινότητας.